

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

КОМІТЕТ З ПИТАНЬ ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ

В И С Н О В О К

**до проекту Закону України
про Національну комісію з цінних паперів та бірж
(реєстр. № 4684 від 01.02.2021)**

Комітет Верховної Ради України з питань цифрової трансформації на своєму засіданні 17 березня 2021 року (протокол № 41) розглянув проект Закону про Національну комісію з цінних паперів та бірж (реєстр. № 4684 від 01.02.2021) поданий народними депутатами України Гетманцевим Д. О., Совою О. Г., Ковальчуком О. В. та іншими.

Законопроект розроблений з метою побудови на вітчизняних ринках капіталу та організованих товарних ринках ефективної системи запобігання зловживанням у відповідності з Принципам ІОСКО та положеннями відповідних актів Європейського Союзу, що регулюють питання в сфері боротьби із зловживаннями на ринку, а також з метою забезпечення виконання Україною вимог, необхідних для приєднання вітчизняного регулятора фондового ринку до Меморандуму ІОСКО, що забезпечить правові умови для здійснення ним міжнародної співпраці в зазначеній сфері.

Законопроектом передбачається:

- з метою запобігання зловживанням на ринках капіталу та організованих товарних ринках побудувати ефективну систему нагляду та правозастосування на зазначених вітчизняних ринках у відповідності з Принципам ІОСКО та положеннями відповідних актів Європейського Союзу, що регулюють питання в сфері боротьби із зловживаннями на ринку;

- з метою виконання Україною зобов'язання, визначеного пунктом 24 Меморандуму між Україною та Міжнародним валютним фондом про економічну і фінансову політику, забезпечити приведення повноважень, незалежності та інституційної спроможності національного регулятора фондового ринку у відповідність з Принципами ІОСКО;

- з метою забезпечення виконання Україною вимог, необхідних для приєднання вітчизняного регулятора фондового ринку до Меморандуму ІОСКО, забезпечити правові умови для здійснення ним міжнародної співпраці в сфері боротьби із зловживаннями на ринку;

- покращити дисциплінованість учасників ринків капіталу та організованих товарних ринків та сприяти боротьбі з порушеннями законодавства на зазначених ринках;

- збільшити інвестиції в економіку України, зокрема через підвищення довіри до ефективності державного регулювання ринків капіталу та організованих товарних ринків.

Міністерство юстиції України у своєму експертному висновку до законопроекту висловлює пропозиції та зауваження до законопроекту.

Міністерство фінансів України у своєму експертному висновку відмічає, що реалізація положень законопроекту може потребувати додаткових видатків з державного бюджету, та зауважує, що законопроект може бути підтриманий за умови врахування висловлених зауважень.

Міністерство цифрової трансформації України у своєму висновку до законопроекту пропонує врахувати наступні пропозиції:

Статтею 10 проекту Закону передбачений порядок призначення та звільнення членів Національної комісії з цінних паперів та бірж, який здійснюється за результатами відкритого конкурсного відбору.

Пунктом 2 частини одинадцятої статті 10 проекту Закону зазначається, що особа, яка претендує на участь у відкритому конкурсному відборі, подає пакет документів, зокрема згоду на обробку персональних даних відповідно до Закону України «Про захист персональних даних».

Щодо визначення належної підстави для обробки персональних даних відповідно до вимог законодавства, слід зазначити таке.

Статтею 32 Конституції України передбачено, що ніхто не може зазнавати втручання в його особисте і сімейне життя, крім випадків, передбачених Конституцією України. Не допускається збирання, зберігання, використання та поширення конфіденційної інформації про особу без її згоди, крім випадків, визначених законом, і лише в інтересах національної безпеки, економічного добробуту та прав людини.

Закон України «Про захист персональних даних» (далі – Закон) регулює правові відносини, пов'язані з захистом і обробкою персональних даних, та спрямований на захист основоположних прав і свобод людини і громадянина, зокрема права на невтручання в особисте життя у зв'язку з обробкою персональних даних.

Відповідно до пункту 5 частини першої статті 4 Закону одним із суб'єктів відносин, пов'язаних із персональними даними, є Уповноважений Верховної Ради України з прав людини.

Вичерпний перелік підстав для обробки персональних даних передбачено статтею 11 Закону. Згода суб'єкта персональних даних є лише однією із шести підстав для обробки персональних даних, передбачених статтею 11 Закону. За наявності підстав, визначених пунктами 2-6 частини першої статті 11 Закону, обробка персональних даних здійснюється без згоди суб'єкта персональних даних.

Однією з таких підстав є «дозвіл на обробку персональних даних, наданий володільцю персональних даних відповідно до закону виключно для здійснення його повноважень» (пункт 2 частини першої статті 11 Закону). Саме вказане положення має застосовуватись державними органами та передбачає, що державний орган може обробляти персональні дані, які необхідні для виконання наданих йому законом повноважень.

Зазначене кореспондується з підпунктом 2.7 пункту 2 Типового порядку обробки персональних даних, затвердженого наказом Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини від 08.01.2014 № 1/02-14 «Про затвердження документів у сфері захисту персональних даних», обробка персональних даних здійснюється володільцем персональних даних лише за згодою суб'єкта персональних даних, за винятком тих випадків, коли така згода не вимагається Законом.

З огляду на викладене, право державних органів та установ на обробку персональних даних визначається законом і є достатньою підставою для обробки персональних даних, а тому не залежить від надання чи не надання згоди суб'єкта персональних даних.

Відповідно до статті 2 Закону згода суб'єкта персональних даних – добровільне волевиявлення фізичної особи (за умови її поінформованості) щодо надання дозволу на обробку її персональних даних відповідно до сформульованої мети їх обробки, висловлене у письмовій формі або у формі, що дає змогу дійти висновку про надання згоди.

Суб'єкт персональних даних також має право відмовитись від надання згоди на обробку персональних даних, відкликати згоду на обробку персональних даних, яка була надана такою особою раніше, вносити застереження стосовно обмеження права на обробку своїх персональних даних під час надання згоди, пред'являти вмотивовану вимогу щодо зміни або знищення своїх персональних даних будь-яким володільцем та розпорядником персональних даних, якщо ці дані обробляються незаконно чи є недостовірними, заперечувати проти обробки своїх персональних даних.

У разі, якщо державні органи отримують згоду на обробку персональних даних у зв'язку із виконанням своїх повноважень, створюються умови, за яких від надання особою згоди на обробку її персональних даних залежить реалізація її прав (наприклад, отримання адміністративної послуги). За таких умов згода не може розглядатися як добровільна.

Якщо законом покладено обов'язок на певний орган державної влади обробляти персональні дані, наприклад, для оформлення паспорта або стягнення податків, накладення штрафів, здійснення просвітницької діяльності тощо, ані заперечення особи, ані відмова, ані застереження не можуть бути виконані. Отже, в разі, якщо державним органом встановлюється додаткова вимога для отримання особою адміністративної послуги, зокрема через встановлення обов'язку надання згоди, такі дії органу не відповідають основній умові згоди, а саме – добровільності її надання, оскільки у зазначених випадках особа не може відмовитись від надання згоди, відкликати її чи заперечити проти обробки персональних даних.

Водночас Мінцифри зауважує, що проект Закону містить ряд інших положень стосовно питань захисту персональних даних, та вважає доцільним доопрацювати проект Закону за участі Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини.

Народні депутати України - члени Комітету під час обговорення законопроекту зазначили про слушні пропозиції Міністерства цифрової трансформації України, та зауважили, що законопроект потребує доопрацювання в частині захисту персональних даних.

Враховуючи зазначене, за результатами обговорення Комітет **ухвалив:**

1. Рекомендувати Комітету Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики під час розгляду вищезазначеного законопроекту врахувати зауваження висловлені Міністерством цифрової трансформації України.

2. Направити висновок Комітету про розгляд зазначеного законопроекту до Комітету Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики.

Голова Комітету

М. Крячко